

ВСТУП

Господарська діяльність підприємств, установ, організацій дедалі більше зазнає банківського впливу, що підвищує роль банків у різних галузях економіки України. Тому сфера користувачів банківської інформації доволі широка. До неї входять держава в особі Національного банку України, податкові та інші контрольні органи, безпосередньо керівництво відповідного банку, а також його інвестори та акціонери, вкладники і позичальники, банківські службовці та інші зацікавлені особи. Важливо, щоб ця інформація була вичерпна і достовірна. Отже, будуючи систему бухгалтерського обліку, потрібно зважати на специфічні умови діяльності банку, а також ті, що пов'язані з його місцем у системі ринкових відносин. Бухгалтерський облік – важливий елемент структури внутрішнього контролю, що сприяє поліпшенню його якості. Свою ефективність система бухгалтерського обліку підтверджує за умов прибутковості, високорентабельної діяльності банку як суб'єкта господарювання.

Банки, як і всі інші суб'єкти господарювання, зобов'язані вести фінансовий бухгалтерський облік та складати фінансову звітність відповідно до чинного законодавства.

Фінансові звіти розкривають інформацію про фінансовий стан банку та результати його діяльності. Таку інформацію надають зовнішнім і внутрішнім користувачам, оприлюднюючи у відкритій пресі загальні фінансові звіти, правила складання, форми, зміст та порядок публікації яких регулює Національний банк України.

Управлінський облік істотно відрізняється від фінансового. Головна відмінність полягає у тому, що фінансовий облік призначений насамперед для зовнішніх користувачів інформації (акціонерів, інвесторів, кредиторів, органів банківського нагляду тощо), а управлінський облік є конфіденційною (закритою) інформацією, яка враховує особливості роботи конкретного банку, а також вимоги менеджерів, і яку вони використовують для прийняття управлінських рішень. Кожний банк самостійно вирішує питання про доцільність запровадження управлінського обліку.

Отже, роль фінансового обліку полягає у забезпеченні користувачів інформацією через надання фінансової звітності за правилами, що встановлені законодавчо та є обов'язковими для дотримання всіма установами банків України.

Неодмінною складовою професійних економічних знань студентів є наукове розуміння проблем банківської системи, правил організації фінансового обліку та звітності в банках. Тому важливе місце в підготовці бакалаврів з бухгалтерського обліку відводиться навчальній дисципліні “Облік у банках”.

Мета вивчення дисципліни – здобуття знань з фінансового обліку та звітності в банках, оволодіння вміннями та навичками з підготовки й використання облікової інформації для аналітичної діяльності та обґрунтування управлінських рішень у банківському бізнесі.

Завдання дисципліни визначається вимогами до професійної підготовки фахівців з обліку за спеціалізацією “Облік і оподаткування” і передбачає вивчення організації фінансового обліку в банку; оволодіння методами обліку активів, зобов’язань, власного капіталу, доходів і витрат банку; визначення впливу банківських операцій на зміни у фінансовому стані банку та результатах його фінансової діяльності.

Посібник містить основні теоретичні положення для вивчення кожної теми, питання для самоконтролю, список рекомендованої літератури, план рахунків банків.

Зміст дисципліни розкрито в десяти темах:

1. Система бухгалтерського обліку в банках
2. Облік грошових коштів банку
3. Облік депозитів та інших зобов’язань
4. Інструменти безготівкових розрахунків та облік операцій за цими розрахунками
5. Облік кредитних активів та позабалансових кредитних зобов’язань
6. Облік операцій в іноземній валюті
7. Облік основних засобів і нематеріальних активів
8. Облік власного капіталу
9. Облік доходів витрат і фінансового результату діяльності банку
10. Складання фінансових звітів.

Розподіл виконання тем посібника такий:

Скаска О. І., доктор економічних наук, професор, Національний університет “Львівська політехніка” – теми 5–8.

Сарахман О. М., кандидат економічних наук, доцент, Львівський національний університет імені Івана Франка – теми 1, 2, 4, 9.

Рябкова О. В., кандидат економічних наук, доцент, Національний університет “Львівська політехніка” – теми 3, 10.

Дисципліна “Облік у банках” важлива для підготовки бакалаврів зі спеціальності “Облік і оподаткування”.